

Mérlegen a tanév

Szegedi iskolaigazgatók értekezlete

„Összességében — a gondok, nehézségek ellenére — eredményesen valósítottuk meg alsófokú oktatási intézményeinkben a tanév fő feladatait. „E mondat tegnap, hétfőn, a Bartók Béla Művelődési Központban hangzott el. Az alkalom: itt és ekkor rendezték meg Szeged iskolaigazgatóinak tanévzáró értekezletét, ahol dr. Somi Imréné, a városi tanács vb művelődésügyi osztályának csoportvezetője értékelte a közelmúltban befejeződött tanévet.

A város harminchat általános iskolájában közel 20 ezer tanuló 1268 pedagógus oktatta az 1982/83-as tanévben. Hogy sok a gyerek az általános iskolákban, azt tudjuk ugyan, ám hogy a demográfiai hullám következtében kialakult zsúfoltság jelenleg milyen helyzetet tükröz, arról most kaphatunk új információkat. Ezek szerint a feszültségek mint ha lassan csökkennének, „túlsordulás” elsősorban az Északi városrészen tapasztalható, ám az ottani második iskola, amely várhatóan az év végére elkészül, jelentősen enyhíti majd a tanteremgondokat.

Az elmúlt tanévben majdnem pontosan kilencezer gyerek részesült a klasszikus értelemben vett napközi otthonos ellátásban, ez a tanulók aránya 45,3 százaléka. A nyári napközi táborok Szegeden július 4-től augusztus 26-ig várják a vakációzókat az Odessa II., a Kodály téri, a felsővárosi, a Tarián IV., a Móra Ferenc iskolák-

ban és a Napsugár tábortan — összesen 1322 diákok. Idén először megoldották látszik a távolabbi városrészekben és a Szegedhez csatolt községekben lakók táborozása is: a központi napközi táborokban Dorozsmáról, Tápérol, Algyőrol is jönnek gyerekek.

Az ötnapos tanítási hét a szegedi általános iskolákban tulajdonképpen az országos tapasztalatokat tükrözi: a nehézségek nagy része az oktatásügy általában megoldatlan gondjából adódik. Az óraszámok maximálisan teljesíthetők, sőt, az alsó tagozatokban jó néhány helyen már május végére teljesítettek. *Úgy tűnik, ebben az iskolatípustban nem indokolt a tanév jelenleg érvényben levő meghosszabbítása.* —, hallhattuk a beszámolóban. Ami a tanulók megnövekedett terhelését illeti, sok helyütt nem volt egyenletes a tanórak elosztása, így nem valósultak meg a helyes arányok. A pedagógusok napi terhelése szintén fokozódott, a felsőtagozatban egy tanóra átlagosan napi négy kötetlen óra jut. Am hozzátenedő: a túlterhelés egyik döntő oka nem a több kötetlen óra, hanem a *rengeteg helyettesítés*. Pedig így kevesebb idő jut kötetlenebb tanár-diák kapcsolatra és tanárok közötti eszmecsere-re is. A hétfői programokra a megfigyelések szerint nincs akkora igény és érdeklődés, mint várni lehetett, s talán e tény azzal a pedagóguspanaszal is összefüggésbe hozható, miszerint gyengült a tanulók

munkafegyelme, hétfőnként jellemző a készületlenség, fáradtság. Jobban ki kell használni a lehetőségeket, hogy ez az állapot megszűnjék: tudatosítani a szülőket az ötnapos munkarend rájuk vonatkozó realitását, és kialakítani a pedagógiai követelményeknek megfelelő órarendet.

Az oktató-nevelő munka tartalmi részét illetően több pozitívumról lehet hírt adni: az új tantervek bevezetését alapos felkészítő munka előzte meg, például a negyedik osztályban bevezetett orosz nyelvből igen sok érdekes, változatos formákra épülő órát tartottak. A történelem és az állampolgári ismeretek a legkedveltebb tantárgyak közé tartoznak, s az újdonságok csak fokozták az érdeklődést. E tárgyban nagy segítséget jelentett a központi tanmenet is. Végső soron azonban a tanítási óra didaktikai mozzanataiban, a módszerek, pedagógiai indoklásában még nagyobb jártasságot kell szerezniük a pedagógusoknak.

Az 1983/84-es tanév legfontosabb feladatai közé tartozik, hogy az eddigieknél differenciáltabb tevékenység a tanulókkal való foglalkozást, jobban biztosítsák az önálló ismeretszerzést, nagyobb gondot fordítsanak az anyanyelvi kultúra, a beszédkészség fejlesztésére. A pedagógusok használják ki az új tantervek lehetőségeit, keressék a tantárgyak közötti koncentráció módozatait.

A szabadkai vásár tapasztalatai

A határ menti kereskedelemről

Bezárta kapuit a szabadkai Pannónia Vásár. A kijelölt területen 63 magyarországi cég is részt vett. Szerrel. A hosszú évek óta kialakult magyar-jugoszláv határ menti kapcsolatokat méltatni és dícsérgetni alighanem fölösleges. A két szocialista ország kapcsolatai minden tekintetben példásak, s ebben jelentős szerep jut a határ menti területeknek. A szabadkai vásáron több magyar bemutatkozót jutalmaztak. Elismervén termékeik újdonságát, kooperációs és kereskedelmi tevékenységüket. A vásár idején háromszor tartottak szakmai napokat: első alkalommal a mezőgazdaság és élelmiszeripar szakemberei találkoztak. A növénynevelés volt a fő téma. A Vetőmag Vállalat szentesi kutatóintézetének képviselői elmondhatták, hogy már évek óta termékeny kapcsolatokat teremtettek jugoszláv partnereikkel. Dr. Faragó László, a szentesi intézet igazgatója úgy vélekedett, hogy a horgos paprikakutatókkal igen korrekt és intenzív az együttműködés. Az egyszerű vásárlatókat is tapasztalhatta, hogy mily nagy volt az érdeklődés a szentesiek bemutatója iránt. A gyönyörű és nagy termésmennyiséget garantáló zöldszéftől nemcsak a vásárlók, hanem a ter-
melői kapcsolatok bővítése, a gyártási kooperáció, olyan gazdasági együttműködés kialakítása, amelynek eredményeként a magyar és jugoszláv érdekelték a harmadik piacokon is megjelenhetnek. A szakmai napon ott voltak a külkereskedelmi vállalatok megbízottai, Csongrád megye tanácsának képviselői; Farsang Lászlóné dr., a kereskedelmi osztály vezetője és munkatársai, ugyancsak részt vettek a megbeszélésen Békés és Bács-Kiskun megye tanácsainak, s a vásáron ott levő vállalatoknak a képviselői. Jugoszláv „oldalról” hasonló volt az érdeklődés: a kereskedelmi és termelési kooperációban részt vevő cégek, valamint a területi gazdasági kamarák, illetve a jugoszláv külkereskedelmi vállalatok és a szabadkai, illetve a szegedi ipari vásárok vezetői aktívan közreműködtek a szakmai nap eseményein.

Adatokat is felsorakoztattak. Megtudhattuk, hogy tavaly a magyar-jugoszláv határ menti árucseré-forgalom értéke kerekén 100 millió dollár volt, s ebből a vajdasági terület részesedése 34 millió dollárt jelentett. A vajdasági részből 20 millió dollárral voltak érdekelve Csongrád, Békés és Bács megyék. Ez a kontingens ebben az esztendőben sem mérséklődik, bár a világgazdasági helyzet még ma is az, hogy mindenki eladni szeretne, vásárolni nem. A tavalyi forgalomban a Konzumex Vállalat játszott a főszerepet, 80 százalékos arányban. Kálmán György, a cég belgrádi képviselője elmondta, hogy az idén is szép kilátások vannak. Megkérdeztük a külkereskedelmi és a Konzumex vezérigazgatójától, Toth Lászlótól, hogy milyen árukat adunk el jugoszláv vevőinknek, és tőlük milyen árukat

hozunk Magyarországra, elsősorban a határ menti területekre. A magyar szakemberek elmondták, hogy sertésfejet, tejet, mézet, zöldszérszárítványokat, szöveteket, izzólámpákat és azok alkatrészeit szállítjuk Jugoszlávjába. A szomszédainktól pedig áruválasztékunk bővítésére kekszket, fűszereket, hűspástétomokat, konzerveket, zömmel halkonzerveket, s hamrosan sört, bútorokat hoznak a szegedi és környékbeli üzletekbe. Áruházaiba. A Konzumex az idei 20 millió dolláros téttelekből 15 milliót realizál.

Több magyar külkereskedelmi vállalat szerzett új kapcsolatot. A Hungarotex a Progress jugoszláv céggel, a Centraltextil az Interexport, a Makotex és a szabadkai SUT céggel folytatott eredményes kereskedelmi tárgyalásokat. A magyar vállalatoktól elsősorban textilszöveteket szeretnének vásárolni, amelyek ellentétlenül tréningruhákat, bőrhuhákat, bőrtáskákat ajánlottak föl. Hasonlóan reménykeltő tárgyalásokat zártak a Hungarocoop és a Csongrád megyei élelmiszeripari vállalatok képviselői. Az említett szakmai napon a szabadkai és a szegedi vásárok igazgatói 3 millió dolláros kompenzációs üzletet realizáltak. Ezek a kapcsolatok igazán jól szolgálják a két szomszédos ország érdekeit. Bár több lehetőség is adódna: Farsang Lászlóné dr. elmondta, hogy a határ menti árucseré-forgalmi társaságnak 55 tagja van, de csak 18 él a határ menti kereskedelmi lehetőségekkel. Pedig mind a két oldalon élénkíthetnék a kereskedelmet, bővíthetnék az áruválasztékot, ha minden érdekelt jobban törődne az eladásal, a kooperációban rejlő és kölcsönösen előnyös kapcsolatokkal.

Gazdag István

Diákok a megyyeshen

Kunics Adrien vasárnap hajnalban fölült a nagyvárosi vonatra, 12 órát utazott gimnazista társaival, és teljes tábori szerelésben megérkezett a kisteleki állomásra, ahol az égvilágon senki sem várta. Nem, mintha külön delegáció kellene a dolgozni segítő diákok üdvözlésére, de akik Somogyországból átdöcögnek meggyezésre, azokat már illik fogadni. Sebaj, mondták a nagyvárosi iskolások. A több száz kilométeres úton az összeszokott csapat énekelt, dalolt és mókázott. Ködmön Zsolt és Kovács Ferenc gitározott, és az Ady Endre Gimnázium egész harmadik A osztálya kezelte a csörgődobot. Bevetették a buliba Révai Lászlónét is, aki soproni diákként ismerkedett a nagyvárosi építőkkel és óvónó korában is elkíséri a táborozókat. Hétfőn délelőttre fejeződött minden, a brigádok beálltak a perceli megyyeshenbe, és Czajder Gábor már azt is elmondhatta: Kovács Ferenc képviseli náluk a diákkörmokráciát majd a tábor táncosnacsban.

Pigniczki János gimnáziumi tanár táborparancsnok maga is megrökönyödve tapasztalta a nagyvárosi diákok érdeklődését. Már hetekkel előtte tudta, hogy lesz tábor, de csak a megyei diákok segítségét jelezték. Még szerencse, hogy a kollégium gondnokát vissza tudta fordítani a betonútról, és így jutott harminc tiszta lepedő. Kenyér is lett az asztalra, és a szerencsések kocsival tehették meg az utat a vasútállomásra.

A meggyezéskor más is előkerült. Pigniczki tanár úr mondja:

— A múlt héten kapom a telexet, amelyikben az Országos Rendező Iroda közli, hogy a 25-ére jelzett polbeat előadás nem hét, hanem öt órák lesz a kisteleki építőtáborban. Nagyon meglepődtem, mert mi a tábor két nappal később kezdtük. Az énekest már

nem lehetett Pesten tartani, lejött, és kért bennünket, igazoljuk, hogy itt volt, mert nem kapja meg a gázsiját.

A szerveztlenséget nem lehet elég korán kezdeni...

A kisteleki Magyar-Szovjet Barátság Tsz-ben — mint Szabó József kertészeti ágazatvezető elmondta, nagy szükség van a segítségre. A térség nem bírja a maga erejéből leszedni a temérdek gyümölcsöt. Csaknem 100 hektáros területen, 18 ezer meggyfáról kell lebogyózgatni a fermést. Tegnapról a mindennapi meggyeszedőket 116 diák segíti, Szegedről, Makról, Szentesről. Böven akad dolga Magyarits Lajos ösztökdöntőnek, aki a térség és a tábor dolgait egyezteti. Horesnyi Zsuzsanna, a szegedi Széchenyi gimnáziumból például azt kifogásolta, hogy nem jó a tervezett műsor. Erre a táborosztékot azt felelte, lehet, de a munkakérdésre szétterítették 687 ládát. Azonkívül Fekete József és a rakodók tette-rekzen várják, hogy minél hamarabb színig legyenek az edények, és vigyék borigatni a kocsi rakományt a pinchéhez. Az is érthető, ha mindez Horesnyi Zsuzsannát, a tarjáni betontenger lakóját éppenséggel nem is nagyon érdekli, neki inkább szórakozás a táborozás. (Mint kiderült, az ajánlott program egyakaraton bármikor megváltoztatható). Egy azonban biztos, és ennek a szegedi lányok örültek is —, Farkas Andrea és Mészáros Anikó létraállítás után döntött arról —, szabad időben lehet írni és telefonálni az anyukáknak. Azonkívül a norma mindenkinek negyven kiló meggy naponta kettőtötvenet fizetnek kilójáért, a keresetből egy húszast le kell adni a KISZ számlájára. A többletet kiosztják a legjobb meggyeszedő brigádok között.

Az egyentrikosok csapatára jócskán odavert a június napi és bizony, aki tehetné, csak a legintimebb

testrészeket tartotta el a barnító sugarak elől. A szentesi lányok közül Vancsai Andrea és Kozák Ágnes is inkább az egyenletes barnulásban bízott, mint a jó munkában. Egyikük 35 meggyfát szedett meg a családdal otthon, és most már kissé berzenkedik az apró, piros szemektől. Meg is kapja a maga kérdését:

— Akkor miért jelentkeztem az önkéntes táborba?

— Az Andi írt föl, de különben is jó pont az egyetem fölvetelénél.

A szükséges formások tisztázása után még marad mondanivalójuk.

— Rendkívül bonyolultan érkezünk Kistelekre. Szentesről bementünk Vásárhelyre, onnan Szegedre, majd ide. A buszon előbb el se akarták fogadni a tábori szabadjegyünket, mert azt mondták, csak július elsejétől érvényes.

A diáktábor a jövő héten átvonul a balástyai Alkotmány Tsz-be barackot szedni, s talán akkor már emlékezni se fog az indulás nehezére, és fölveszik a versenyt a legügyesebb gyümölcszedőkkel is. Mert az edzett nagyvárosi lányok azt is mondták: úgy szeretnének dolgozni, hogy költeni is tudjanak a szegedi városnézéskor...

Majoros Tibor

Szerződéskötés

Az Emexport fővállalkozó vállalat és a szovjet Technostroiexport képviselői szerződést írtak alá, amely szerint a magyar vállalatok újabb szállókat építenek Ukrajnában. Az előzőt Ungváron adták át, s e munka elismerését jelzi, hogy most jóval nagyobb, 600 személyes szállóda építésére kaptak megbízást. Csernovciban létesítik az új szállót, amelynek munkálatait a Kelet-

Bányásztemetés

Mély részvétellel kísérték utolsó útjára hétfőn Mórton, a Kálvária-temetőben a márkus-hegyi tragikus bányászserenccsétlenség hat áldozatát. A munkás gyászinduló hangjai mellett a ravatalnál felsorakozott a díszőrség, amelyben részt vettek a kormány a bányászszakszervezet, valamint a helyi párt- és állami vezetők képviselői.

A kormány és a bányásztársadalom nevében Kapolyi László ipari miniszteriumi államtitkár vett végösszecsépet, a hős halált halt móri bányászoktól: Horváth Istvántól, Kottyan Józseftől, Kovács Károlytól, Raab Jánosától, Szekeres Mihálytól és Vacczó Bélától. Az oroszlan-nyi szénbányák és a munkatársak nevében Varga Albert vezérigazgató mondott gyászbeszédet.

Az Oroszlányi Szénbányák Vállalat márkus-hegyi bányailétezésében bekövetkezett bányászserenccsétlenség alkalmából számos külföldi részvétnyilvánító távirat érkezett.

Erich Honecker, a Német

Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának főtákkára, a Német Demokratikus Köztársaság Államtanácsának elnöke, Todor Zsvikov, a Bolgár Kommunista Párt KB főtákkára, a Bolgár Népköztársaság Államtanácsának elnöke Kádár Jánoshoz, az MSZMP Központi Bizottságának első titkárához és Losonczy Pálhoz, az Elnöki Tanács elnökéhez intézett táviratukban fejezték ki részvétüket.

Henryk Jablonsky, a Lengyel Népköztársaság Államtanácsának elnöke, továbbá Baudouin, belga király, Losonczy Pálhoz juttatott el részvétvitáviratot.

A Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Minisztertanácsa, Dzszambin Batmönh, a Mongol Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke, Constantiu Dascalu, a Román Szocialista Köztársaság miniszterelnöke Grisa Filipov, a Bolgár Népköztársaság Minisztertanácsának elnöke, Lubomir Strougal, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság kormányának elnöke, Bülend Ulusu, a Török Köztársaság miniszterelnöke Lázár Györgynek, a Minisztertanács elnökének küldött részvétvitáviratot.

Ugyancsak táviratban fejezte ki részvétét több ország minisztere — köztük Czeslaw Piotrowski altábornagy, lengyel bányászati és energetikai miniszter —, valamint számos budapesti diplomáciai képviselő vezetője. A Budapesten akkreditált diplomáciai testület nevében Victor Bolojan, a testület doyenje nyilvánított részvétét, (MTI)

Politika és tudomány

A marxista politikatudomány és a társadalomtudományok kapcsolatáról két-napos tudományos ülés kezdődött hétfőn Debrecenben, az akadémiai bizottság székházában. A megnyitót után Huszár István, az MSZMP KB Társadalomtudományi Intézetének főigazgatója tartott előadást A politika és a társadalomtudományok címével. A többi között rámutatott arra, hogy a politika mindenekelőtt jövőorientált, a tudományos tevékenység pedig a történelmi fejlődés törvényszerűségeit kutatja, tehát az előbbihez áttételesen ad kulcsot, a már végbement eredményekből szűr le következtetéseket. A fejlődésnek egy előrehaladott fokán jelentősen megváltozik, megváltozhat a politika és a tudomány viszonya, a társadalmi életben minden korábbinál nagyobb szerepet játszhat a tudomány: a szocialista társadalom objektíve képes megteremteni a politika és a tudomány egymást nem helyettesíthető, de egyenrangú viszonyát.

Hangsúlyozta, hogy a valós problémák iránt érzékeny, az alternatívákat feltáró jövőre orientált társadalomtudományi kutatásokat kell előnyben részesítenünk, amelyekkel képesek lehetünk a társadalmi fejlődés objektív irányainak megfelelően befolyásolni, segíteni a politikát a gazdasági és társadalompolitikai feladatok megtervezésében és a kitűzött célok megvalósításában.

Az előadás után referátumok hangzottak el, (MTI)